

доступним. Вітраж – це унікальна можливість для дизайнера, у створенні індивідуального, неповторного інтер'єру.

Список використаних джерел:

1. Вітражи своїми руками [Текст] / сост. Г. А. Серикова. – Москва : Рипол Классик, 2010. – 256 с.
2. Галицький І. Історія вітража [Текст] / І. Галицький // ДЕКО. – 2009. – № 6. – С. 12-17.
3. Лясковская О. А. Французская готика XII-XIV вв. Архитектура, скульптура, витраж [Текст] / О. А. Лясковская. – М. : Искусство, 1973. – 143 с.
4. Рагин В. Искусство витража. От истоков к современности [Текст] / В. Ч. Рагин, М. К. Хиггинс ; пер. М. Бунеев. – М. : Белый город, 2004. – 288 с.
5. Вітраж [Електронний ресурс] // Вікіпедія: вільна енциклопедія. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D1%96%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%B0>. – Назва з екрана. – Дата останньої правки : 20.02.2018. – Дата перегляду : 10.03.2018.
6. Добро пожаловать в потрясающий мир декоративного стекла с RegaLead [Электронный ресурс] : [сайт] / Regalead Ltd. – Электронные данные. – Режим доступа : <http://79.170.40.171/regalead.co.uk/>. – Англия, 2018. – Название с экрана. – Дата просмотра 10.03.2018.

Полешко Н.С.,

студентка III курсу факультету педагогіки та психології Миколаївського національного університету ім. В.О. Сухомлинського;
Науковий керівник: Опанасенко Л.А.,
викладач кафедри психології Миколаївського національного університету ім. В.О. Сухомлинського, м. Миколаїв

ВПЛИВ СІМ'Ї НА ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ

Сім'я постає одним із найбільш потужних факторів у становленні та розвитку особистості дитини. Вона виступає першим специфічним зразком взаємовідносин у суспільстві. Саме у ній фокусується та набуває своєрідного мініатюрного вираження розмаїття суспільних цінностей, норм поведінки.

Сім'я здійснює вирішальний вплив на формування провідних рис характеру, значущих пріоритетів, ціннісних орієнтацій, навчальних та життєвих цілей, соціальної зрілості. Соціальний та матеріальний стан сім'ї, основний рід

занять її членів, стан та рівень освіти батьків, культура взаємовідносин, що у ній панує, значною мірою визначають життєвий шлях дитини. Особливого значення набуває сім'я для становлення та закріплення образу «Я» підлітка, впливаючи на структуру його особистості, детермінуючи культуру поведінки дитини [1].

Підлітковий період – це той відрізок часу, коли «плоди» сімейного виховання стають яскраво вираженими. Він позначається низкою проблем, серед яких варто виокремити наступні: утруднення взаємин з батьками, друзями та вчителями; пошук сенсу життя; прагнення самореалізації та самовизначення (професійного й особистісного); неготовність до здійснення реальних самостійних кроків; низька пізнавальна мотивація до навчальної діяльності; емоційна нестабільність та вразливість; переживання психосексуальних інтересів та першого кохання; формування власних, проте досить сумнівних ідеалів тощо [3]. Вирішення зазначених питань потребує вагомих зусиль від кожного члена сім'ї, доцільного використання методів і засобів виховного впливу, побудови конструктивного діалогу з дитиною, що дорослішає. Одним із маркерів успішного сімейного виховання виступає культура поведінки підлітка.

Культура поведінки підлітка – зовнішній вияв засвоєних моральних та естетичних норм, що продукуються у сукупності форм вчинкової діяльності. Протягом століть питання, що розкривають різні аспекти формування даного феномену, хвилюють багатьох науковців і практиків. Теоретичні, методологічні, наукові дослідження проблеми впливу сім'ї на формування культури поведінки підлітків значною мірою відображені у працях науковців, зокрема в роботах Л.І. Божович, Л.С. Виготського, Г.С. Костюка, К.Д. Ушинського, В.А. Сухомлинського, а також в роботах І.Д. Беха, М.Й. Боришевського, С.Д. Максименка, Н.Ю. Максимової.

Реалії сьогодення засвідчують, що й досі питання впливу сім'ї на формування культури поведінки підлітків не є вирішеним у науці і постає однією із найбільш актуальних соціономічних проблем. З плином часу у функціях сім'ї відбуваються ті чи інші зміни: одні з функцій втрачаються, інші змінюються відповідно до нових соціальних умов; у той же час, немає ні одного соціального чи психологічного аспекту поведінки підлітка, який би не залежав від сімейних чинників сьогодні чи у минулому [5].

Саме сім'ї належить ціла палітра властивих їй стимуляторів психосоціального розвитку підлітка, найважливішими серед яких є: інтенсивність та багатство спілкування з дорослими, інтимні та стійкі емоційні контакти з членами сім'ї, батьківська любов та турбота. Це своєрідні природні ресурси, що найбільш повно відповідають соціокультурним потребам розвитку дитини.

Достеменно відомо, що свідомі батьки хочуть бачити своїх дітей вихованими, добрими та щирими. Проте свою діяльність, щодо виховання культури поведінки, вони часом зводять лише до того, щоб привчити підлітка

дотримуватись певної кількості формальних правил. Обмежуючись загальними питаннями, такі дорослі не зважають на деталі, упускають або ігнорують перші тривожні сигнали. Як наслідок – вихованням підлітків починає «займатися» вулиця, деформуючи систему цінностей та норм поведінки. Результатом такого впливу постає плекання зовнішньо ввічливих особистостей, у яких відсутня душевна теплота, доброзичливість, внутрішня культура.

Негативно позначається на культурі поведінки дітей підліткового віку і надмірність батьківської турботи та опіки, яка проявляється у постійному прагненні контролювати кожен крок сина чи доньки. У таких сім'ях відсутня довіра між батьками та дітьми, а отже підліток не має можливості для розвитку самовизначення та самоконтролю: його ціннісні орієнтації та поведінка детермінується продукуванням вимог з боку значимих дорослих [4].

Не поодинокими є випадки, за яких батьківські настанови суттєво розходяться з реальними діями: батьки, що надміру піклуються про дитину, вимагають від підлітка, щоб він був самостійним, відповідальним і культурним, водночас постійно керують дитиною, обмежують її можливості, самі проявляють низький рівень особистої культури. Дитина за даних умов гостро відчуває брак стійких культурних орієнтирів, брак свободи, а отже не може набути відповідальності за свою поведінку [1].

Іноді культурні орієнтири сім'ї не співпадають з орієнтирами, що активно поширюються засобами масової інформації, особливо Інтернет-простором, і цінуються підлітками, а тому вони піддаються сумнівам, критиці або просто ігноруються, обезцінюються сучасними дітьми. Для багатьох підлітків сьогодні не є цінністю інтелект, ерудиція, культурні смаки, моральні якості. Особливої цінності набули: «зірковість», модна зовнішність, зухвалий стиль поведінки, шкідливі звички, розкуті манери спілкування і взаємодії. У зв'язку з цим, навіть у середовищі досить благополучних сімей зростають підлітки, поведінка яких гостро потребує культурної корекції [2].

Запорукою позитивного впливу сім'ї на формування культури поведінки підлітка постає емоційно-мотиваційний фактор. Його основним джерелом виступає батьківська турбота, підтримка, довіра та любов до дитини, що створюють необхідний емоційний фундамент для розвитку системи особистісно-значущих потреб, серед яких потреба підлітка у підвищенні особистого культурного рівня займає одне із провідних місць.

Особливого значення у формуванні культури поведінки підлітка відіграє і діяльнісний фактор, пов'язаний з набуттям дитиною конкретних навичок поведінки, уміння самостійно керувати нею під впливом почуття совісті, обов'язку, честі. Означений фактор потребує від дорослих членів сім'ї систематичної демонстрації зразків культурної поведінки, створення умов, за яких підлітки, прагнучи дорослості, засвоювали б ці зразки, скрізь призму оціночного ставлення. Процес «тренування» культурній поведінці не повинен перетворитися на сімейне муштрування, доцільно створити максимально

доброзичливу і невимушену атмосферу, сприятливе емоційне підґрунтя для засвоєння правил та норм культурної поведінки.

Отже, саме сім'я закладає міцний фундамент для формування культури підлітка, впливаючи на його норми, цінності, інтереси, пріоритети, закладаючи в його поведінку певні зразки та еталони для наслідування, виховуючи самостійність та відповідальність. Культура поведінки підлітка потребує створення сприятливої сімейної атмосфери для продуктивної взаємодії між її членами, уваги та поваги до особистості дитини.

Список використаних джерел:

1. Гаміна Т.С., Гончар О.Ю. Педагогіка сімейного виховання: Навчальний посібник / Т.С. Гаміна, О.Ю. Гончар. – Луганськ : Альма-матер, 2012. – 523 с.
2. Довга Т. Моральні знання як основа формування етичної культури школярів / Т. Довга // Початкова школа. – 1998. – № 7. – С. 47-50.
3. Докуніна О.М. Підготовка батьків до морального виховання дітей: Ми і наші діти / О.М. Докуніна // Початкова школа. – 1990. – № 3. – С. 53-55.
4. Ерніязова В. Стиль сімейного виховання і майбутнє дитини / В. Ерніязова // Педагогіка і психологія професійної освіти. – №3. – 2002. – С. 224-228.
5. Кононенко Н. Сім'я як осередок формування культури поведінки / Н. Кононенко // Рідна школа. – 2005. – № 6. – С. 32-34.
6. Лопухівська А.В. Про виховання почуття відповідальності: Ми і наші діти / А.В. Лопухівська // Початкова школа. – 1998. – № 10. – С. 49-53.

Полішко Г.П.,

магістрант Київського університету культури;
Науковий консультант: Сидоренко Т.В.
кандидат наук з соціальних комунікацій,
м. Миколаїв

ВАРІАНТ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ МОДЕЛІ АВТОМАТИЗОВАНОЇ СИСТЕМИ ДОКУМЕНТООБІГУ (для підрозділів Міністерства оборони України)

Документообіг військового підрозділу припускає автоматизацію всіх аспектів діяльності даної організації, пов'язаних з обробкою документів. Накопичені масиви електронної інформації є службовим інтелектуальним активом підрозділу й колективною пам'яттю його діяльності. При цьому інтелектуальні активи мають задовольняти вимогу легкої доступності. В інформаційних технологіях робота зі змістом документів розглядається як